

Pyhäjoen lukio - orientaatio opintokokonaisuus 12.8.-30.9

Pyhäjoella toteutettiin syksyn ja lukuvuoden alkuun uuden lukion opetussuunnitelman hengessä 'Orientaatio' -niminen opintokokonaisuus. Opintojakson suorittivat lukion aloittaneet ykkösluokan opiskelijat (58kpl). Opettajista mukana olivat kaikki normaalin ensimmäisen jakson kurssien opettajat (9kpl). Toteutettu opintokokonaisuus oli osa isompaa hanketta, jolle haettiin ja saatiin myös erillinen valtion erityisavustus lukiouudistuksen toimeenpanon tukemiseen (2019).

Tärkeimpänä tavoitteena oli luoda uudenlainen yhteisöllinen toimintakulttuuri vastaamaan lukion aloitusvaiheen haasteisiin, kuten suoritusten venymiseen, syrjäytymiseen, poissaoloihin, ahdistuneisuuteen ja keskeytyksiin. Askel peruskouluista lukioon on entistä vaativampi ja aloittavien oppilaiden kesken on suuria sekä tiedollisia, että taidollisia tasoeroja. Opettajien tehokkaammalla yhteistyöllä ja vapaammalla päivärakenteella (vrt. tiukat oppitunnit) pyrittiin luomaan nuorille yhtenäisempi ympäristö ottaa haltuun erilaisia elämänhallinnan- ja oppimisen taitoja.

Toimintamalleilla panostettiin erityisesti nuorten ryhmäytymiseen. Sen onnistuminen katsottiin olevan yksi tärkeä tekijä sekä fyysiseen ja henkiseen hyvinvointiin. Oppilaat oli jaettu turvallisiin lähiryhmiin kurssisisällöistä tulevien klassikkoromaanien kautta (*Sinnikkäät, Lukijat, Haahuilijat, Havahtujat ja Kirjoittajat*). Lähiryhmien lisäksi käytettiin myös kahteen isompaan opetusryhmään jakoa. Puolikkaiden kokoonpanoja muutettiin pariinkin otteeseen, jotta vältettäisiin tiettyyn luokkaan leimautumista. Myös erilaisiin ryhmäytymisharjoituksiin panostettiin. Läpi kurssin tehtiin päivittäin erilaisia "starttereita" ja varsinkin aamut pyrittiin aloittamaan kaikille yhteisillä avauksilla.

Yksilöllistä ohjausta korostettiin ja pyrittiin puuttumaan mahdollisiin tuleviin haasteisiin jo opintojen varhaisvaiheessa. Opinto-ohjaajan ohella ohjausta tekivät aineopettajat. Jokaisesta lähiryhmästä vastasi kahden opettajan tiimi. Infoa tekemisestä ja jaksamisesta kerättiin haastatteluin sekä oppilaiden pitämän blogin ja sinne ohjattujen opintotehtävien kautta. Teoreettista pohjaa saimme opinto-ohjauksen ja psykologian sisältöjen avulla. Oppilaita ohjattiin pohdiskelemaan mm. omaa oppimista ja aikataulutusta. Kokemukset osoittautuivat hyvin yksilöllisiksi. Erilaiset asiat kuormittivat eri oppilaita ja kyky käsitellä kuormaa oli myös hyvin yksilöllinen. Osaa oppilaista piti patistella tekemään, kun taas osaa jopa hölläämään mikäli opiskelua tehtiin esimerkiksi liiaksi jaksamisen kustannuksella. "Saattaen omatoimiseksi" kuvaa toimintaperiaatetta, jossa oppilaille tarjottiin hyvin yksilöllisiä opiskelumalleja, mutta alkuun opettajan tiukasti avustamana.

Uudenlainen toimintamalli asetti opettajien yhteistyölle uudenlaisia haasteita. Ajatuksena oli karsia päällekkäisyyttä ja hakea hyötyä myös aineintegraatiosta. Yhtenäisyyttä haettiin viikottaisista teemoista (*lukiokäytänteet, minä opiskelijana/päämäärätietoisuus, elämänhallinta ja ajankäyttö, lukeminen, esiintyminen, kirjoittaminen, lähdekritiikki*). Opettajat kokoontuivat pohtimaan etenemistä viikoittain ja reagoivat tarvittaessa malleja muokkaamalla oppilailta saadun kokonaispalautteen pohjalta. Osassa aineista tehtiin tiiviimpää yhteistyötä. Esimerkiksi englantia toteutettiin CLIL opetuksena yhteistyössä historian kanssa ja samoja teemoja mukailen.

Pyrimme saamaan oppilaiden työkuormaa avoimemmaksi käyttämällä yhteistä "työpolkua". Polun avulla opettajat näkivät nopeasti eri aineiden avoimet tehtävät ja oppilaiden tilanteen tehtävien suhteen. Yksittäisiä aineita voitiin tukea kollektiivisesti jos oppilas uhkasi jäädä jälkeen tietyissä kohden.

Tekemisen merkityksellisyyttä pyrittiin korostamaan Pyhäjoen lukion slogania mukaillen "oppimisella on kohde, oppiminen tulee käyttöön". Osa oppilastöistä julkaistiin koulun toimittamassa paikallislehdessä. Kurssin loppupuolella järjestettiin myös avoin työnäytepäivä johon houkuteltiin vanhempia mukaan. Lähiryhmät avasivat oppimistaan työnäytepäivässä draaman keinoin.

Kokeilu otettiin työyhteisössä pääosin positiivisesti vastaan. Se aiheutti myös odotetusti kriittistä pohdintaa oppimisesta ylipäänsä ja sen mielekkäistä järjestelyistä. Onnistuimme tarttumaan jo kurssin kuluessa moniin toimimattomiin seikkoihin. Tärkein palaute kerättiin kuitenkin talteen seuraavaa lukuvuotta varten. Orientaatio 2.0 syksyllä 2020 tulee olemaan edeltäjänsä näköinen, mutta monin paikoin hiotumpi kokonaisuus.